skal være anvendelig paa Færøerne. Et væsentligt Moment herved er den Omstændighed, at Loven af 19de Februar 1861, hvortil denne Lov bliver et Tillæg, aldrig er bleven gjort gjældende paa Færøerne. Og fremdeles have vi foreslaaet, at Loven ikke skal komme til Anvendelse paa Hospitals- og Fængselskirker; dette behøver jeg vist ikke nærmere at begrunde. Jeg skal gjøre endnu en lille Bemærkning, som i Grunden ikke saa umiddelbart vedkommer Lovforslaget, nemlig, at der endnu inden vi havde sluttet vore Forhandlinger, indkom en Adresse fra et stort Antal Beboere paa Langeland, omtrent 1000 Beboere, som i Forbindelse med et Punkt, der vedkommer Udredelsen af Tienden, tillige anbefale Folkethinget at træffe Foranstaltninger til Kirkernes Opvarmning; men Adressen gaar rigtignok noget vidt, idet den vil have, at det ubetinget skal ske paa Tiendeeierenes Bekostning.

Bojsen: Da jeg paa Forslagsstillernes Vegne indbragte det nu til Forhandling foreliggende Forslag, tillod jeg mig strax at gjøre opmærksom paa, at det blev fremlagt i en Form, som ingenlunde kunde anses for at være dets endelige Form, idet det nemlig blev fremlagt i den Form, hvori det blev vedtaget af Udvalget ifjor, — det Udvalg, der var nedsat i Sagen — men kun vedtaget foreløbigt, idet det ikke havde været Gjenstand for nogen Konference med Ministeren, og derfor betegnede det kun det daværende Udvalgs foreløbige Standpunkt. Om man end kunde have noget delte Anskuelser om det ene eller det andet Punkt i Forslaget, ansaae Forslagsstillerne det imidlertid for det korreketste, at indbringe det ganske i den Form, hvori det den Gang forelaa i Udvalgets Betænkning. Jeg føiede ogsaa den Gang til, at dermed var det antydet, at der ingenlunde var sagt det sidste Ord om denne Sag, og at Forslagsstillerne vare meget beredvillige til at gaa ind paa en Overenskomst angaaende et og andet Spørgsmaal, enten i Udvalget indenfor dettes Grændser eller ligeoverfor den høitærede Minister. Jeg haaber, at den Betænkning, som her foreligger, bærer Vidnesbyrd om den Beredvillighed, som Forslagsstillerne i saa Henseende have viist, idet der jo er opnaaet en til Enstemmighed grændsende Enighed, og kun er Uenighed tilbage om nogle Spørgsmaal, som jeg nærmest tør betragte som Hensigtsmæssighedsspørgsmaal, idet det ikke saameget dreier sig om, at Flertallet eller Mindretallet vil paalægge Tiendeeierne en større eller mindre Forpligtelse, men kun om, at man er bleven noget uenig om, hvilke Regler man i det ene eller det andet Forhold skulde opstille som de mest hensigtsmæssige. Jeg skal derfor dvæle ved disse enkelte Spørgsmaal, idet jeg, hvad Hovedbetragtningen angaar, ganske kan henholde mig til, hvad den ærede Ordfører nu har udviklet. De Spørgsmaal, hvor der er nogen Uenighed tilstede, er jo for det Første angaaende Vedtagelsen eller Forkastelsen af § 3, som handler om Forpligtelsen eller Berettigelsen til at tage Ægt og Arbeide ogsaa ved saadanne Foranstaltninger som dem, denne Lov paalægger Tiendeeierne. Jeg sagde, at ogsaa her anser jeg det mere for at være et Hensigtsmæssighedsspørgsmaal, idet den Byrde for Tiendeyderne i Lighed med den Rettighed for Tiendeeieren, som denne Paragraf indeholder, er uden væsentlig Betydning, forsaavidt den da ikke bliver gjort til Gjenstand for en meget misforstaaet Opfattelse. Det hedder her, at det er Ret til Ægt og Arbeide. Med disse Foranstaltninger for Øie, som Loven omhandler, vil man se, at der kun kan blive Tale om lidt af den Art, idet der ved Ægt kun vil kunne forstaas Tilkjørslen til Pladsen af nogle Drainrør og nogle faa Mursten, saa mange som gjøres fornødne til Skorstenens Opførelse; der bliver altsaa kun Tale om nogle faa Vognlæs. Og nu med Hensyn til Arbeidet, da veed jeg næsten ikke, hvilken Art Arbeide der skulde være Tale om, naar man undtager Haandlangerarbeide til Opførelse af Skorstenen. Naar man undtager dette, veed jeg næsten ikke, hvilket Haandlangerarbeide der kunde drages ind under denne Paragrafs Bestemmelser, idet det naturligvis vilde være en fuldstændig Misforstaaelse af dette Ord: Haandlangerarbeide, naar man derunder vilde indbefatte selve Gravningsarbeidet ved Tørlægningen. Dersom man udvidede Paragrafen saa vidt, saa vilde der jo i Grunden paalægges de Arbeidspligtige den væsentligste Del af det hele Arbeide, og da vilde det unegtelig blive en overordentlig stor Lettelse for Tiendeeierne, men ogsaa en efter min Mening ganske uberettiget. Altsaa, saavidt jeg opfatter denne Paragraf, kan der egentlig ikke blive Spørgsmaal om nogen væsentlig Forskjel i den Byrde, der vilde komme til at paahvile Tiendeeierne, men derimod gjøres der et Hensigtsmæssighedshensyn gjældende. Som allerede antydet af den ærede Ordfører, kan det give Anledning til forskjellig Opfattelse af, hvad man i alt Fald skal henregne under „Arbeide". Jeg indrømmer ham, at der er mindre Tvivl om, hvad man kan henregne til „Ægt", men med Hensyn til Arbeide, da er det en bekjendt Sag, at der er faa Spørgsmaal, der have været underkastede saa megen Tvivl, som det, hvad der tør henregnes til Haandlangerarbeide. Der findes i Løbet af det sidste Aarhundrede en saadan Række af ministerielle Resolutioner angaaende Fortolkningen af dette Ord: Haandlangerarbeide til Kirkereparationer, at de udgjøre, havde jeg nær sagt, en hel Literatur, og jeg tror ikke, at man her skal fortsætte en Forhandling om Forstaaelsen af dette Begreb paa disse Arbeiders Omraade, som Lovforslaget omfatter. Hvorfor skulde man altsaa af den Grund bevare denne Forpligtelse, naar den i og for sig ingen Betydning kan have for Tiendeeieren. Der er endnu et andet Hensyn, som maa tages i Betragtning, og det er dette, at Ægt og Arbeide er afløst i et stort Antal Sognemenigheder — jeg